

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2014-01-30 Nr. 4D-2013/2-1164

Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – pareiškėja), atstovaujančios ir dalį ..., gyventojų, skundą dėl Kauno miesto savivaldybės (toliau citatose ir tekste vadinama – Savivaldybė) administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), išdavus licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais jų gyvenamajame name.

2. Pareiškėja skunde ir prie jo pridėtuose dokumentuose nurodo:

2.1. „2013-06-17 ... namo butų savininkai pateikė prašymą, adresuotą Savivaldybės Licencijų ir paslaugų skyriaus vedėjui, su aiškiai išreikšta valia, kad minėtame prašyme pasirašęs asmenys nesutinka (prieštarauja) licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimui patalpose, išnuomotose UAB „A“, esančiose ..., nuosavybės teise priklausančiose B, kurių unikalūs Nr. Šiose patalpose jau keli mėnesiai iki to buvo vykdomi remonto darbai su tikslu įrengti kavinę, kurioje bus prekiaujama alkoholiniais gėrimais. Tuo tarpu nei minėtų patalpų savininkė, nei UAB „A“ atstovai į namo gyventojus dėl sutikimo licencijos išdavimui nesikreipė“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2013-06-17 prašymą pasirašė šių butų savininkai: [duomenys neskelbiami].

2.2. „2013-07-16 UAB „A“ pateikė prašymą Savivaldybės Licencijų ir paslaugų skyriui dėl licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo [...] nuomojamose patalpose, esančiose ..., [...]. Kartu buvo pateiktas dokumentas – gyvenamojo namo patalpų savininkų daugumos sutikimas su neva esančiais ... butų / patalpų savininkų daugumos parašais, neva patvirtinančiais pasirašiusių sutikimą dėl licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo UAB „A. [...] šiame dokumente išvardintų [...] butų / patalpų savininkų dalis pasirašė [...] 2013-06-17 prašyme, [...] išreikšdami visiškai priešingą nuomonę – nepritarė licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimui [...]. [...] dauguma ... namo gyventojų net nebuvo susitikę nei su B [...], nei su UAB „A“ atstovais dėl sutikimo licencijos išdavimui UAB „A“. Jie rašėsi tik ant dokumentų dėl reklamos iškabos, kuriuos dar 2012 metų pabaigoje pradėjo nešioti UAB „Z“ (bendrovė yra išsinuomojusi patalpas ..., unikalūs Nr. ...) savininkas.“

2.3. „Tik po Kauno miesto tarybos komisijos posėdžio man buvo leista susipažinti su gyvenamojo daugiabučio namo daugumos sutikimo dokumente esančiu neva mano (X) parašu, kadangi mano parašas neva buvo pateiktame dokumente. Pamačiusi dokumento tekstą, iš karto patvirtinau [2013-07-23 raštiškame prašyme], kad tokiam dokumente nesu pasirašiusi [...]. Su p. B (patalpų savininke) bei su UAB „A“ atstovais net nebuvau susitikusi dėl sutikimo pasirašymo alkoholio licencijai. Tuo pačiu iš karto pastebėjau, kad šiame dokumente yra esminių trūkumų. ...

daugiabučiame gyvenamajame name yra 30 butų (patalpų). Iš jų 9 negyvenamosios patalpos (penkios, esančios pirmame aukšte, prekybos / maitinimo, likusios keturios – palėpėse kūrybinės dirbtuvės), 21 gyvenamosios patalpos (butai).“

2.4. „Iš 20 pasirašiusių yra pasirašę asmenys po kelis kartus, nors tiek ... name butų / patalpų nuosavybės teise tuo metu nevaldė ([duomenys neskelbiami]); 2 atskiri ... savininkų parašai, kurie turėjo būti skaičiuojami kaip vienas; ... buto savininkės parašo iš viso nebuvo, ... patalpų ... name nėra, ir pasirašę pašalinis asmuo; nebuvo pridėto AB ZZ atstovo (komercijos direktorės) įgaliojimo pasirašyti sutikimą. Apie savo pastebėjimus iš karto informavau Savivaldybės Licencijų ir paslaugų skyriaus atsakingus asmenis. Perskaičiavus parašus dokumente iš karto buvo aišku, kad nėra daugiabučio namo butų / patalpų savininkų daugumos sutikimo. [...].“

2.5. „Apie tokio dokumento egzistavimą nedelsiant buvo informuoti ..., butų / patalpų savininkai. 2013-07-23 prašyme [...], pateiktame Savivaldybės Licencijų ir paslaugų skyriui, dar trys [...] butų savininkai [duomenys neskelbiami] patvirtino, kad dėl licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais UAB „A“ [sutikimo] nedavė, 2013-07-16 dokumente nesirašė, ir paprašė neįskaityti parašų (jei jie būtų UAB „A“ pateiktame dokumente) skaičiuojant gyvenamojo daugiabučio namo patalpų / butų savininkų daugumos parašus. 2013-07-24 buvo pateiktas ... buto savininkės analogiškas prašymas [...]. 2013-07-25 analogišką prašymą Savivaldybės Licencijų ir paslaugų skyriui pateikti suskubo po atostogų grįžęs ... buto savininkas [M].“

2.6. „[...] 2013-07-25 Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 2176 [...] buvo išduota licencija [...], nors Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vedėja J. Baltaduonytė tame pačiame dokumente patvirtino, kad nėra daugiabučio namo patalpų savininkų daugumos sutikimo, su teisininko pastabomis sutiko Licencijų ir paslaugų skyriaus vedėjo pavaduotoja p. S. Šelienė.“

3. Pareiškėja prašo Seimo kontrolieriaus: „kuo skubiau naudojantis visomis įstatymų numatytais priemonėmis atlikti visus būtinus bei reikalingus veiksmus tiriant aukščiau įvardintą atvejį ir skirti nuobaudas (jei tokios taikomos) atsakingiems asmenims.“

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

Skundo tyrimui reikšmingos aplinkybės

4. Siekdamas išsiaiškinti skunde aprašytus faktus, Seimo kontrolierius 2013-10-22 raštu Nr. 4D-2013/2-1164/3D-3021 kreipėsi į Savivaldybės administracijos direktorių Dainių Ratkelių, prašydamas: pateikti išsamius ir teisės aktais pagrįstus paaiškinimus dėl skundo teiginių, reikalingus pareiškėjos skundo nagrinėjimui ir Savivaldybės pareigūnų veiklos (neveikimo) juridiniam vertinimui; informuoti, kokių veiksmų buvo imtasi gavus butų (patalpų) savininkų 2013-06-17 prašymą; informuoti, kaip buvo atsakyta į butų (patalpų) savininkų 2013-06-17 prašymą (pateikti atsakymo kopiją); jeigu nebuvo atsakyta, paaiškinti, dėl kokių priežasčių; pateikti UAB „A“ 2013-07-16 motyvuotos paraiškos ir butų (patalpų) savininkų daugumos sutikimo (su parašais) kopijas; atsižvelgiant į tai, kad butų (patalpų) savininkai 2013-06-17 prašyme prašė neišduoti licencijos, paaiškinti, koku būdu buvo įsitikinta, ar UAB „A“ 2013-07-16 pateiktame butų (patalpų) savininkų daugumos sutikime parašai yra tikri; paaiškinti, kokių veiksmų buvo imtasi, gavus pareiškėjos raštišką 2013-07-23 pranešimą, kad ji nepasirašė 2013-07-16 pateiktame butų (patalpų) savininkų daugumos sutikime ir kad „šiuo dokumente yra esminių trūkumų“; jeigu nebuvo imtasi jokių veiksmų, motyvuotai paaiškinti, dėl kokių priežasčių; motyvuotai patvirtinti arba paneigti šiuos pareiškėjos skundo teiginius: „iš 20 pasirašiusių, yra pasirašę asmenys po kelis kartus, nors tiek ... name butų / patalpų nuosavybės teise tuo metu nevaldė ([duomenys neskelbiami])“; „2 atskiri ... savininkų parašai, kurie turėjo būti skaičiuojami kaip vienas“; „... buto savininkės parašo iš viso nebuvo“; „... patalpų ... name nėra, ir pasirašę pašalinis asmuo“; „nebuvo pridėto AB ZZ atstovo (komercijos direktorės)

įgaliojimo pasirašyti sutikimą“; „perskaičius parašus dokumente iš karto buvo aišku, kad nėra daugiabučio namo butų / patalpų savininkų daugumos sutikimo“; „paties dokumento kopiją atsisakyta išduoti vadovaujantis Asmens duomenų apsaugos Įstatymu“; informuoti, kokių veiksmų buvo imtasi gavus butų (patalpų) savininkų 2013-07-23, 2013-07-24 ir 2013-07-25 prašymus; jeigu nebuvo imtasi jokių veiksmų, motyvuotai paaiškinti, dėl kokių priežasčių; motyvuotai paaiškinti, dėl kokių priežasčių licencija buvo išduota, nors Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vedėja J. Baltaduonytė Savivaldybės administracijos direktoriaus D. Ratkelio 2013-07-25 įsakyme Nr. 17-2176 „Dėl licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo UAB „A“ dokumente įrašė, kad nėra daugiabučio namo patalpų savininkų daugumos sutikimo, o su šia pastaba sutiko ir Licencijų ir paslaugų skyriaus vedėjo pavaduotoja S. Šėlienė; teisės aktų nustatyta tvarka pradėti galimo tarnybinio nusižengimo tyrimą ir įvertinti pareigūnų, išdavusių licenciją nesant daugiabučio namo patalpų savininkų daugumos sutikimo, veiksmų; Seimo kontrolieriui pateikti tarnybinio nusižengimo tyrimo išvadas.

5. Seimo kontrolierius 2013-10-22 raštu Nr. 4D-2013/2-1164/3D-3022 kreipėsi ir į Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento direktorių Zenių Martinkų, prašydamas patikrinti Savivaldybės veiksmus dėl skunde nurodytų aplinkybių ir pateikti motyvuotą išvadą, ar Savivaldybės administracija, 2013-07-25 išdavusi UAB „A“ licenciją Nr. 17-2176 verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais picerijoje, ..., nepažeidė teisės aktų reikalavimų (ypač įvertinant tai, ar buvo gautas gyvenamojo namo butų (patalpų) savininkų daugumos sutikimas). Nustačius pažeidimus, teisės aktų nustatyta tvarka imtis atitinkamų priemonių.

6. Savivaldybės meras Andrius Kupčinskas 2013-11-22 raštu Nr. R15-1206 (Seimo kontrolierių įstaigoje gautas 2013-11-28) ir Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas Remigijus Skilandis 2013-11-22 raštu Nr. R15-1212 (Seimo kontrolierių įstaigoje gautas 2013-12-02) Seimo kontrolieriui pateikė toliau nurodytą informaciją ir paaiškinimus (kartu juos patvirtinančiais dokumentais) dėl pareiškėjos skunde aprašytų aplinkybių.

6.1. „Savivaldybės administracijos Licencijų ir paslaugų skyriuje 2013-06-17 buvo gautas ... namo gyventojų prašymas, pasirašytas 18 gyventojų (valstybės įmonės Registrų centro duomenimis, adresu ... įregistruota 21 gyvenamosios paskirties patalpa ir 9 negyvenamos patalpos), neišduoti Licencijos [*pastaba: licencija verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais*] po patalpų remonto įrengtoje kavinėje. Apie tai, kad Savivaldybės administracija nebuvo gavusi paraiškos Licencijai ... pastate gauti, 2013-06-21 raštu Nr. 29-2-718 buvo informuoti ... gyventojai [...].“

6.2. „2013-07-16 UAB „A“ pateikė prašymą išduoti Licenciją Su prašymu buvo pateikti šie dokumentai: Maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimo kopija (2013-07-12, Nr. 631), Nekilnojamojo turto registro Centrinio duomenų banko išrašo kopija (2013-06-20), Kauno apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos pažyma (2013-07-15, Nr. PS21-2035), ... [namo] gyventojų sutikimas (2013-07-16), LR juridinių asmenų registro elektroninio sertifikuoto išrašo kopija (2013-03-14) [...]. UAB „A“ kartu su paraiška pateikė gyvenamojo namo, ..., patalpų savininkų 2013 m. liepos 16 d. sutikimą, pasirašytą 16 (daugumos) patalpų savininkų, neprieštaraujanti alkoholio prekybai kavinėje nuo 0 iki 24 val. Paraiškoje Licencijai gauti prekybos laikas nurodytas nuo 10 iki 24 val. Nei Įstatyme [Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymas], nei Taisyklėse [Didmeninės ir mažmeninės prekybos alkoholio produktais licencijavimo taisyklės] Licencijas išduodanti institucija neįpareigota tikrinti pateikiamų gyventojų parašų tikrumą (už pateiktų dokumentų teisėtumą atsako paraišką pateikęs asmuo).“

6.3. „Savivaldybės administracijos Licencijų ir paslaugų skyrius 2013 m. liepos 23 d. pateikė Savivaldybės tarybos kolegijai svarstyti 2013 m. liepos 19 d. raštą Nr. 29-4-338 „Dėl prekybos alkoholiniais gėrimais“.

Šiame rašte nurodyta:

„2013 m. birželio 17 d. gautas [...] gyventojų prašymas, pasirašytas 18 gyventojų, neišduoti licencijos po patalpų remonto įrengtoje kavinėje, [...]. Šiuo adresu alkoholiniais gėrimais prekiauja 1 alkoholinių gėrimų parduotuvė ir 4 viešojo maitinimo įmonės.

2013 m. liepos 16 d. UAB „A“ [...] pateikė paraišką ir dokumentus [...] licencijai [...] gauti. [...] įmonė kartu su paraiška pateikė gyvenamojo namo, ..., patalpų savininkų 2013 m. liepos 16 d. sutikimą, pasirašytą 16 (daugumos) patalpų savininkų (6 patalpų savininkai yra pasirašę ir prašyme neišduoti alkoholio licencijos), neprieštaraujantį alkoholio prekybai kavinėje nuo 0 iki 24 val. Paraiškoje licencijai gauti prekybos alkoholiu laikas nurodytas nuo 10 iki 24 val.

Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 9 dalyje numatyta, kad „Savivaldybių tarybos, atsižvelgdamos į [...] gyventojų [...] raštu pareikštą nuomonę [...], turi teisę [...] neišduoti licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais.“

Prašome kolegijos nuomonės.“

6.4. „Posėdžio metu buvo išklaustyti UAB „A“ ir [...] gyventojų atstovai. Savivaldybės tarybos kolegija nutarė neprieštarauti, kad [...] būtų išduota licencija prekiauti alkoholiniais gėrimais picerijoje [...], kadangi nebuvo teisiinių priežasčių licencijai neišduoti. Gyventojai Savivaldybės tarybos kolegijos posėdžio metu buvo informuoti apie galimybę kreiptis į teisėsaugos institucijas dėl jų prašymuose išdėstytų teiginių dėl parašų suklastojimo ar gavimo apgaulės būdu, kadangi parašų autentiškumą ar teisingumą nustato teisėsaugos institucijos, o ne Savivaldybės administracija.“

Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kauno miesto Centro policijos komisariato (toliau vadinama – Kauno apskr. VPK Kauno m. Centro PK) Kriminalinės policijos skyriaus tyrėja Roberta Balžekaitė 2013-09-06 nutarime atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą nurodė:

„2013-08-29 d. Kauno apskrities VPK Kauno m. Centro PK gautas Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento raštas, kuriame nurodyta, kad 2013-07-31 departamente buvo gautas daugiabučio gyvenamojo namo, esančio ..., patalpų savininkų skundas „Dėl licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo UAB „A“ [...]. [...] rašte prašoma išsiaiškinti parašų, esančių 2013-07-16 sutikime, pateiktame Savivaldybės administracijos Licencijų ir paslaugų skyriui, kurio pagrindu buvo išduota licencija verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais UAB „A“, tikrumą, galimą parašų klastojimą.

Tikslinant pareiškime nurodytas aplinkybes apklausta liudytoja X parodė, kad ji prieštarauja licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimui UAB „A“ [...], kad sutikime dėl licencijos išdavimo nepasirašė, tačiau ji negalėjo tvirtinti, kad jos parašas 2013-07-16 sutikime, pateiktame Savivaldybės administracijos Licencijų ir paslaugų skyriui, yra pasirašytas ne jos, t. y. galimai suklastotas. Liudytoja nurodė, kad galimai ji pasirašė neįsigilinusi į sutikimo esmę ar būdama įsitikinusi, kad pasirašo sutikime kitu klausimu.

Tiriant 2013-07-16 sutikimo pasirašymo aplinkybes, nustatyta, kad 2013-07-16 Savivaldybės administracijos Licencijų ir paslaugų skyriui pateiktame sutikime yra pasirašę 3 (trys) ... negyvenamųjų patalpų savininkai: [duomenys neskelbiami]. Šie asmenys yra teisėti patalpų savininkai, tačiau, sprendžiant licencijos išdavimo klausimą, šių asmenų parašai (sutikimai) vertintini kaip 1 (vieno) name esančio buto / patalpų pozicija konkrečiu klausimu. Analogiška situacija ... bute / patalpose, kurių savininkai [duomenys neskelbiami], todėl šių asmenų išreikšta pozicija / sutikimas dėl licencijos išdavimo vertintinas kaip 1 buto / patalpų pozicija konkrečiu klausimu.

2013-07-16 Savivaldybės administracijos Licencijų ir paslaugų skyriui pateiktame sutikime pasirašę [duomenys neskelbiami], kurie Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui atsiųstame 2013-07-31 skunde teigia nesutinkantys su licencijos išdavimu UAB „A“. Tačiau paminėti asmenys nurodo, kad yra pasirašę sutikimus kitais klausimais, be to, vizualiai lyginant paminėtų asmenų parašus 2013-07-16 sutikime dėl licencijos išdavimo ir dokumentuose, pateiktuose prie skundo Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui, akivaizdu, kad tekstai išpildyti tų pačių asmenų, todėl departamentui atsiųstas skundas vertintinas

kaip galimai pasikeitusi asmeninė nuomonė konkrečiu klausimu, neatmestina galimybė, kad sutikime dėl licencijos [duomenys neskelbiami] neįsigilino kam (kokiai veiklai) duoda sutikimą.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus argumentus, 2013-07-31 skunde Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui išreikšti [duomenys neskelbiami] nesutikimai dėl licencijos išdavimo, teigimai, kad jie sutikimo dėl licencijos išdavimo UAB „A“ verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais nepasirašė, UAB „A“ atstovų veiksmai, pateikiant minėtą sutikimą Savivaldybės administracijai, nevertintini kaip nusikalstami.

Tiriant pareiškimą gauti duomenys duoda pagrindą teigti, kad licencija UAB „A“ verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais negalėjo būti išduota, kadangi nėra daugumos namo savininkų sutikimo minėtai licencijai gauti. [...].“

6.5. „[...] parašai yra skaičiuojami patalpų savininkų, todėl, kai skirtingos patalpos priklauso tam pačiam savininkui, jis turi išreikšti atskirą valią, kaip konkrečios patalpos savininkas (pvz., B – kaip patalpos ... ir patalpos ... savininkė) [...].

2013-07-17 VĮ Registrų centro duomenimis, [duomenys neskelbiami] valdė patalpą, ... [...]. Kad patalpos buvo valdomos [duomenys neskelbiami], nustatyta ir Nutarime [Kauno apskr. VPK Kauno m. Centro PK Kriminalinės policijos skyriaus tyrėjo 2013-09-06 nutarime atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą]: „Šie asmenys yra teisėti patalpų savininkai, tačiau, sprendžiant licencijos išdavimo klausimą, šių asmenų parašai (sutikimai) vertintini kaip 1 (vieno) name esančio buto / patalpų pozicija konkrečiu klausimu. Analogiška situacija ... bute / patalpose, kurių savininkai [duomenys neskelbiami], todėl šių asmenų išreikšta pozicija / sutikimas dėl licencijos išdavimo vertintinas kaip 1 buto / patalpų pozicija konkrečiu klausimu,“ Pažymėtina, kad būtų taip ir buvo vertinama. [...].

Adreso, ..., Nekilnojamojo turto registre (2013-07-17 duomenys) nebuvo, todėl 2013 m. liepos 16 d. sutikime ... patalpų savininko parašo taip pat nėra, kadangi toks turtinis vienetas teisiškai neregistruotas [...].

2013 m. liepos 16 d. sutikime, ..., pasirašė buto savininkė VV. VV, patalpų (unikalus Nr. ...) savininkė, Savivaldybei 2013 m. rugsėjo 19 d. raštu patvirtino, kad yra pasirašiusi 2013 m. liepos 16 d. sutikime [...].

Patalpų, ..., nėra teisiškai įregistruotų Nekilnojamojo turto registre, todėl už šią patalpą parašas nebuvo skaičiuojamas. [...].

Patalpų, ..., nuosavybės teise valdomų AB „ZZ“, sutikimą pasirašė komercijos direktorė P. Kad šis sutikimas išreikšė AB „ZZ“ valią, patvirtino AB „ZZ“ [...].

Pastate, ..., pagal Nekilnojamojo turto registro duomenis, yra 30 patalpų, 2013 m. liepos 16 d. sutikimą pasirašė 16 (daugumos) patalpų savininkai.“

„2013-07-16 ... [namo] gyventojų sutikimuose pasirašė T. 2013-07-23 gautas T prašymas neužskaityti jo parašo 2013-07-16 ... [namo] gyventojų sutikime. 2013-07-25 gautas T sutikimas dėl licencijos išdavimo UAB „A“ verstis prekyba alkoholiniais gėrimais ... [...]. T yra įgaliotas Y vardu priimti sprendimus [...].“

6.6. „UAB „A“ pateiktame [...] 2013 m. liepos 16 d. sutikime yra pateikiama informacija apie asmenis, kurių asmenybė yra žinoma arba gali būti tiesiogiai nustatyta (nurodytos fizinių asmenų pavardės ir butų numeriai), ir nurodoma šių asmenų valia. Todėl, vadovaujantis Informacijos įstatymo 7 straipsniu, pareiškėjai X buvo paaiškinta, kad pareiškėjas turi teisę gauti informaciją apie save ir kad privati informacija apie save pareiškėjui pateikiama Informacijos įstatymo nustatyta tvarka, pateikus prašymą ir įstatymais numatyta tvarka patvirtinus asmens tapatybę.“

6.7. „Savivaldybės administracija 2013-07-23 gavo [duomenys neskelbiami], 2013-07-24 gavo VV ir 2013-07-25 gavo M prašymus neįskaityti jų parašų, nes jie nesirašė ant UAB „A“ 2013-07-16 sutikimo ir nedavė sutikimo UAB „A“ dėl licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo. Atkreiptinas dėmesys, kad prašymai jų parašus laikyti negaliojančiais buvo pateikti Savivaldybės administracijai, o ne paraišką teikusiam asmeniui. Be to, nei Įstatyme, nei Taisyklėse nėra nurodyta, kaip turi elgtis savivaldybės vykdomoji institucija, gavusi tokius prašymus laikyti negaliojančiais gyventojų parašus. Tiek Įstatymas, tiek Taisyklės

reglamentuoja bendradarbiavimą dėl licencijų išdavimo tarp paraiškos teikėjo ir savivaldybės vykdomosios institucijos. Paraiškos teikėjas Savivaldybės administracijos direktoriui nepateikė jokios informacijos apie pasikeitusias aplinkybes, nurodytas paraiškoje. Savivaldybės administracija taip pat nebuvo gavusi duomenų, jog teisėsaugos institucijos tiria ir (ar) nustatė parašų suklastojimo atvejus dėl sutikimo prekiauti alkoholiu picerijos patalpose, įrengtose Atsižvelgiant į tai, [...] gyventojų 2013-07-23, 2013-07-24 ir 2013-07-25 prašymai neįskaityti jų parašų negalėjo būti laikomi teisėtu pagrindu neišduoti licencijos UAB „A“. Paraiškos teikėjas 2013-07-16 kartu su paraiška išduoti licenciją prekiauti alkoholiu buvo pateikęs visus Įstatyme ir Taisyklėse šiai licencijai gauti būtinus pateikti dokumentus, duomenų apie šių dokumentų suklastojimą nebuvo gauta. Parašų autentiškumą ar teisingumą nustato teisėsaugos institucijos, o ne Savivaldybės administracija, todėl licenciją išduodančiai institucijai, t. y. Savivaldybės administracijos direktoriui, nebuvo jokio teisinio pagrindo konstatuoti, kad paraiškos teikėjas UAB „A“ pateikė netinkamus dokumentus, ir dėl to laikyti, kad licencija negali būti išduota.“

6.8. „Savivaldybės administracijos direktorius, vadovaudamasis Įstatymo 16 straipsnio 3 dalimi, atsižvelgdamas į Savivaldybės tarybos kolegijos 2013 m. liepos 23 d. posėdžio protokolo Nr. CP-13 išrašą, į tai, kad UAB „A“ 2013-07-16 pateikė paraišką ir kitus dokumentus, kurie atitiko teisės aktų keliamus reikalavimus licencijai gauti, 2013 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. A-2176 „Dėl licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo UAB „A“ išdavė licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais [...]“.

6.9. „Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 2 punktas apibrėžia, kad administraciniai teismai sprendžia bylas dėl „savivaldybių administravimo subjektų priimtų aktų ir veiksmų teisėtumo, taip pat šių subjektų atsisakymo atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus teisėtumo ir pagrįstumo ar vilkinimo atlikti tokius veiksmus.“ Taigi, anksčiau nurodytas Administracijos direktoriaus 2013 m. liepos 25 d. įsakymas Nr. A-2176 galėjo būti skundžiamas ir panaikintas Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka, tačiau duomenų apie jo apskundimą ir (ar) panaikinimą Savivaldybės administracija neturi, todėl laikytina, kad šis administracinis aktas teisėtas ir galiojantis.

Pažymėtina, kad prašymas dėl Licencijos išdavimo nagrinėjamas vadovaujantis tiek specialiaisiais teisės aktais, reglamentuojančiais licencijų išdavimą (Įstatymas, Taisyklės), tiek bendrosiomis teisinėmis normomis, reglamentuojančiomis administracinių paslaugų teikimą (Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas). Taisyklių 19 punkte nurodyti dokumentai, kokius privalo pateikti įmonė, norinti įsigyti licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais. UAB „A“, 2013-07-16 kreipdamasi į Savivaldybės administraciją, pateikė visus dokumentus, nurodytus Taisyklėse. Abejoti UAB „A“ pateiktų dokumentų autentiškumu Savivaldybės administracija neturėjo jokio pagrindo. Taisyklių 22 punkto pagrindu, esant pateiktiems visiems dokumentams, Savivaldybės administracija neturėjo teisinio pagrindo netenkinti UAB „A“ paraiškos. Pažymėtina, kad Įstatymo 18¹ straipsnio ir 18² straipsnio 2 ir 3 dalyse yra pateiktas baigtinis sąrašas atvejų, kai Savivaldybės administracija gali atsisakyti išduoti Licenciją, ir UAB „A“, pagal kartu su paraiška pateiktus visus Taisyklėse nurodytus dokumentus, nepateko nė į vieną šiose imperatyviose teisinėse normose nurodytą sąlygą. Nurodytos aplinkybės tik patvirtina, kad Savivaldybės administracija, atsisakydama išduoti Licenciją, būtų pažeidusi Įstatymo 18¹ straipsnio ir 18² straipsnio 2 ir 3 dalyse įtvirtintus imperatyvus. Atitinkamai būtų pažeistas ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, kadangi jo 15 straipsnyje reglamentuotos viešojo administravimo subjekto teikiamos administracinės paslaugos, o 16 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta viešojo administravimo subjektų atsakomybė už šių paslaugų teikimo teisėtumą, t. y. pareiga tiek teigiamą, tiek neigiamą sprendimą pagrįsti teisės aktais.

Akcentuotina, kad, net ir išdavus Licenciją, ... namo savininkai turi teisę, dėl tam tikrų priežasčių pakeitus nuomonę apie prekybą alkoholiu jų gyvenamajame name, ją įgyvendinti [...]“.

6.10. „Savivaldybės meras 2013-11-11 potvarkiu Nr. M-300 sudarė komisiją Seimo kontrolieriaus 2013-10-22 rašte Nr. 4D-2013/2-1164/3D-3021 nurodytoms aplinkybėms, susijusioms su licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimu, ištirti ir pažeidimų padariusiems darbuotojams įvardyti (toliau vadinama – komisija). Komisija 2013-11-

19 vykusiame posėdyje išnagrinėjo turimą medžiagą ir konstatavo, kad „[...] atsižvelgdama į tyrimo metu nustatytas faktines aplinkybes ir iš pateiktų dokumentų nenustatė, kad kuris nors Savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas savo veiksmais būtų netinkamai vykdęs jam pareigybės aprašymu priskirtas funkcijas ar kitaip pažeidęs kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatas. Negalint konstatuoti netinkamos, teisės aktams prieštaraujančios, tarnautojo veikos (neveikimo), negalima konstatuoti ir tarnautojo kaltės, pasekmių ir priežastinio ryšio tarp visų šių būtinųjų elementų. Komisija padarė išvadą, kad, nesant Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 2 straipsnio 12 dalyje ir 29 straipsnio 2 dalyje numatytų sąlygų, būtinų tarnybiniam nusižengimui kilti, viseto, negalima laikyti, kad, kuris nors Savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas gali būti įtariamas padaręs tarnybinį nusižengimą išduodant licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais UAB „A“ picerijoje, ..., todėl pasiūlė Savivaldybės merui nepradėti ir (ar) neinicijuoti įtariamo tarnybinio nusižengimo tyrimo procedūrą Kauno miesto savivaldybės administracijos tarnautojams. Savivaldybės meras A. Kupčinskas pritarė komisijos siūlymui.“

Dėl Seimo kontrolieriaus prašymo „motyvuotai paaiškinti, dėl kokių priežasčių licencija buvo išduota, nors Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vedėja J. Baltaduonytė Savivaldybės administracijos direktoriaus D. Ratkelio 2013-07-25 įsakyme Nr. 17-2176 „Dėl licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo UAB „A“ dokumente įrašė, kad nėra daugiabučio namo patalpų savininkų daugumos sutikimo, o su šia pastaba sutiko ir Licencijų ir paslaugų skyriaus vedėjo pavaduotoja S. Šėlienė“, komisija konstatavo: „licencijas ir jų dublikatus išduoda, papildo, rekvizitus patikslina atitinkamos savivaldybės vykdomoji institucija, o pagal Vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 2 punktą Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vedėja ir Licencijų ir paslaugų skyriaus vedėjo pavaduotoja prierašais ant Savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. liepos 25 d. įsakymo Nr. A-2176 „Dėl licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo UAB „A“ [...] tik išreiškė savo nuomonę, bet galutinį sprendimą dėl Licencijos išdavimo, vadovaujantis turimais duomenimis, priėmė Savivaldybės administracijos direktorius.“

7. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento direktorius 2013-10-31 (Seimo kontrolierių įstaigoje gautas 2013-11-07) raštu Nr. S-(4.3-3)-3471 ir 2013-11-07 (Seimo kontrolierių įstaigoje gautas 2013-11-11) raštu Nr. S-(4.3-3)-3534 Seimo kontrolieriui pateikė toliau nurodytą informaciją, pagrįstą dokumentais.

7.1. „[...] Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamente (toliau – Departamentas) 2013 m. rugpjūčio 6 d. buvo gautas 2013 m. liepos 31 d. namo, ..., gyventojų skundas [...] dėl Savivaldybės [...] galimai neteisėtai išduotų licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais UAB „A“ [...].“

7.2. „[...], Departamentas 2013 m. rugpjūčio 8 d. raštu Nr. S-(4.3-3)-2580 [...] kreipėsi į Savivaldybę dėl dokumentų [...] pateikimo. Išnagrinėjus [...] 2013 m. liepos 31 d. skundo bei Savivaldybės 2013 m. rugpjūčio 20 d. raštu Nr. R15-554 [...] pateiktas medžiagas, Departamentas 2013 m. rugpjūčio 27 d. rašte Nr. S-(4.3-3)-2732 [...] nurodė Savivaldybei aptiktus pažeidimus, netikslumus ir aplaidumus, padarytus išduodant licenciją Nr. 2276 verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais UAB „A“ [...]:

- Savivaldybė nepateikė dokumentų, įrodančių Savivaldybės 2013 m. rugpjūčio 20 d. raštu Nr. R15-554 pateikto VĮ Registrų centras Butų (patalpų) pastate, ..., sąrašo galiojimą 2013 m. liepos 16 d. Sutikimo pasirašymo metu;

- 2013 m. liepos 16 d. Sutikime įrašyta 20 asmenų, iš kurių minėtą sutikimą pasirašė tik 19 (buto, ..., savininkės VV parašo sutikime nėra). 2013 m. liepos 16 d. Sutikimą pasirašė trys asmenys, kurių vardai, pavardės nenurodyti patalpų savininkų sąraše bei kurių teisė pasirašyti minėtą sutikimą nepatvirtinta dokumentais: [duomenys neskelbiami];

- kad Savivaldybė, išduodant licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais UAB „A“, neatsižvelgė į 2013 m. birželio 17 d. Savivaldybės administracijoje gautą [...] gyventojų Prašymą (registracijos Nr. 29-1-1746) dėl licencijos verstis mažmenine prekyba

alkoholiniais gėrimais UAB „A“ [...] neišdavimo. Savivaldybės administracijoje taip pat buvo gauti namo, ..., patalpų savininkų prašymai neišduoti minėtai įmonei licencijos verstitis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais jų name ir neužskaityti parašų 2013 m. liepos 16 d. UAB „VV“ pateiktame Sutikime: 2013 m. liepos 23 d. X Prašymas (registracijos Nr. 29-1-2153), 2013 m. liepos 23 d. [duomenys neskelbiami] Prašymas (registracijos Nr. 29-1-2157), 2013 m. liepos 24 d. VV Prašymas (registracijos Nr. 29-1-2171), 2013 m. liepos 25 d. M Prašymas (registracijos Nr. 29-1-2180). Tačiau Savivaldybė, ignoruodama 2013 m. birželio 17, 23, 24, 25 dienomis gautus namo, ..., savininkų ir įgaliotų asmenų Prašymus, 2013 m. liepos 25 d. išdavė UAB „A“ licenciją verstitis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais Nr. 2276;

- kad 2013 m. liepos 16 d. Sutikimo blanke prekybos objektų sąrašo rekvizitas taisytas: įrašas – „parduotuvėje“ pabrauktas ir išbrauktas, nors Sutikimo blanke nurodyta, kad nereikalingus rekvizito įrašus reikia tik išbraukti;

- darytina išvada, kad Savivaldybė 2013 m. liepos 25 d. išdavė licenciją Nr. 2276 verstitis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais UAB „A“ [...] neatsižvelgdama į namo [...] patalpų savininkų Prašymus, į tai, kad 2013 m. liepos 16 d. Sutikimo blanko rekvizito įrašas „parduotuvėje“ ne tik išbrauktas, bet ir pabrauktas, į tai, kad nėra patalpų savininkų (pagrindinių nuomininkų) daugumos sutikimo. Tokiu būdu, išduodant 2013 m. liepos 25 d. licenciją Nr. 2276 verstitis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, buvo pažeisti Alkoholio kontrolės įstatymo 16 str. 4 d. ir Didmeninės ir mažmeninės prekybos alkoholio produktais licencijavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 618 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gruodžio 24 d. nutarimo Nr. 1357 redakcija), 19.2 p. reikalavimai.“

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas Savivaldybės administracijos prašė „pašalinti aukščiau nurodytus pažeidimus ir apie priimtas priemones iki 2013 m. rugsėjo 17 d. informuoti Departamentą.“

7.3. „Savivaldybė, atsakydama į Departamento 2013 m. rugpjūčio 27 d. rašte Nr. S-(4.3-3)-2732 nurodytas pastabas, 2013 m. rugsėjo 17 d. raštu Nr. (33.194)R-4223 [...] pateikė papildomus dokumentus dėl namo, ..., patalpų savininkų sutikimo prekiauti alkoholiniais gėrimais nurodytu adresu. Taip pat Savivaldybė 2013 m. rugsėjo 17 d. rašte Nr. (33.194)R-4223 teigė, kad licencija verstitis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais UAB „A“ [...] išduota teisėtai.“

7.4. „[...] Departamentas, vadovaudamasis [...] 2013 m. liepos 31 d. skundo medžiaga, 2013 m. rugpjūčio 27 d. raštu Nr. S-(4.3-3)-2751 [...] kreipėsi į Kauno apskrities vyriausiąją policijos komisariatą dėl galimų patalpų savininkų ir įgaliotų asmenų parašų klastojimo. Kauno apskrities VPK Kauno miesto Centro PK atlikus tyrimą pagal Departamento perduotą medžiagą, 2013 m. rugsėjo 6 d. raštu Nr. 20-22-S-11125 [...] informavo Departamentą apie atsisakymą pradėti ikiteisminį tyrimą. Tačiau Kauno apskrities VPK Kauno miesto Centro PK savo rašte pažymėjo, kad Departamento pateikti duomenys duoda pagrindą teigti, jog licencija verstitis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais [...] negalėjo būti išduota, kadangi nėra daugumos namo savininkų sutikimo. Apie Kauno apskrities VPK Kauno miesto Centro PK atlikto tyrimo rezultatus ir išvadas Departamentas 2013 m. rugsėjo 18 d. raštu Nr. S-(4.3-3)-2979 [...] informavo Savivaldybę. 2013 m. rugsėjo 25 d. rašte Nr. R15-614 [...] Savivaldybė pakartotinai informavo Departamentą, kad patalpų savininkų sutikimas pateiktas.“

7.5. „Departamentas dėl Savivaldybės veiksmų įvertinimo 2013 m. spalio 2 d. raštu Nr. S-(4.3-3)-3116 [...] kreipėsi į Vyriausybės atstovo Kauno apskrityje tarnybą.“

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas Vyriausybės atstovo prašė „įvertinti Savivaldybės veiksmus, išduodant aukščiau nurodytas licencijas verstitis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, ir priimti atitinkamus sprendimus.“

7.6. Vyriausybės atstovė Alytaus apskrityje, tuo metu vykdžiusi Vyriausybės atstovo Kauno apskrityje funkcijas, Jolanta Kručauskaitė, 2013-10-30 raštu Nr. 10-158 Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentą informavo:

„[...] kreipimesi aprašyta situacija ir pateikta tyrimo medžiaga aiškiai rodo, kad keliamas klausimas dėl licencijų verstitis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais yra klausimas dėl

individualių administracinių aktų – Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymų – teisėtumo. Vyriausybės atstovo Kauno apskrityje tarnybos nuomone, šių įsakymų teisėtumo patikrinimas dėl galimo Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 16 straipsnio 4 dalies pažeidimo yra įmanomas suinteresuotiems asmenims ginčijant šiuos aktus Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka. Tuo labiau, atsižvelgiant į aplinkybę, kad nėra aiški ir vienareikšmė situacija dėl daugiabučio namo bendrasavininkų valios, duodant sutikimą skundžiamoms įmonėms verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais. Ginčas dėl jų valios išreiškimo ar pakeitimo ir yra vienas iš individualaus administracinio akto nuginkijimo pagrindų patiems suinteresuotiems asmenims kreipiantis į teismą.

Vyriausybės atstovui Kauno apskrityje pateiktoje medžiagoje aiškiai atskleidžiate, kad atlikote visus pagal kompetenciją įmanomus veiksmus, patys tiesiogiai ir pasitelkdami ikiteisminio tyrimo įstaigą ištyrėte pareiškėjų nurodytas aplinkybes, tačiau nepripažinote licencijų verstis prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo fakto vienareikšmiškai pažeidžiančiu Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymą ir Didmeninės ir mažmeninės prekybos alkoholio produktais licencijavimo taisyklės. Kadangi Vyriausybės atstovo kompetencija yra bendroji Jūsų departamento kompetencijos atžvilgiu, Vyriausybės atstovas nėra kompetentingas konstatuoti tokio pobūdžio pažeidimų ir negali priimti Jūsų prašomų sprendimų.“

7.7. „[...] Departamentas 2013 m. spalio 22 d. raštu Nr. S-(4.3-3)-3367 [...] informavo X apie priimtas priemones.“

Tyrimui reikšmingos Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos

8. Seimo kontrolierių įstatymo:

12 straipsnis „Seimo kontrolierių tiriami skundai“ – „2. Seimo kontrolieriai netiria [...] savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų) veiklos. [...]“

9. Vietos savivaldos įstatymo:

17 straipsnis „Savivaldybės tarybos kolegija“ – „1. Savivaldybės taryba savo įgaliojimų laikui iš tarybos narių gali sudaryti savivaldybės tarybos kolegiją (toliau – kolegija). [...]. 3. Kolegija yra savivaldybės tarybos patariamasis organas.“

18 straipsnis „Nuostatos dėl teisės aktų sustabdymo, panaikinimo, apskundimo“ – „1. [...] Savivaldybės administracijos direktorius ar kiti savivaldybės viešojo administravimo subjektai savo priimtus teisės aktus gali sustabdyti ir juos pakeisti ar panaikinti. [...] 3. Savivaldybių institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų priimti administraciniai teisės aktai gali būti skundžiami teismui.“

10. Alkoholio kontrolės įstatymo:

16 straipsnis „Didmeninės ir mažmeninės prekybos alkoholio produktais licencijos“ – „3. Mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais leidžiama verstis tik turint licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais. Licencijas ir jų dublikatus išduoda, papildo, rekvizitus patikslina atitinkamos savivaldybės vykdomoji institucija. [...] 4. Įmonėms, norinčioms verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais mažmeninės prekybos ir viešojo maitinimo vietose, įrengtose daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose, licencijos išduodamos, jeigu šios įmonės pateikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrijos susirinkimo (valdybos) arba, jeigu tokia bendrija neįsteigta ar bendrija valdo daugiau kaip vieną daugiabutį gyvenamąjį namą, gyvenamojo namo patalpų savininkų ir neprivatizuotų butų nuomininkų daugumos sutikimą (sutikimą pasirašantys asmenys gali jame nurodyti prekybos alkoholiniais gėrimais laiką). 5. Mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais licencijų išdavimo tvarką nustato ir visuomenės informavimo priemonėse skelbia savivaldybės taryba. Licencijų išdavimo savivaldybėse veiksmus koordinuoja ir jų stebėseną atlieka Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas. [...]“

18 straipsnis „Mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais tvarka“ – „9. Savivaldybių tarybos, atsižvelgdamos į prekybos alkoholiniais gėrimais vietą, gyventojų, bendrijų, bendruomenių ar jų atstovų, visuomeninių organizacijų ar kitų institucijų raštu pareikštą nuomonę, policijos komisariatų pasiūlymus, turi teisę riboti laiką, kuriuo leidžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais, neišduoti licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais.“

18¹ straipsnis „Atsisakymas išduoti licenciją“ – „Licencijos [...] verstis [...] mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais neišduodamos šiais atvejais: 1) įmonė, Europos juridinis asmuo ar jo filialas, prašantys išduoti licenciją (toliau – licencijos prašytojas), pateikia ne visus reikiamus dokumentus ir neįvykdo licencijas išduodančios institucijos reikalavimo pateikti trūkstantis dokumentus; 2) licencijos prašytojas pateikia nevisiškai arba neteisingai užpildytus dokumentus ir neįvykdo licencijas išduodančios institucijos reikalavimo ištaisyti šiuos trūkumus; 3) licencijos prašytojas pateikia dokumentus, neatitinkančius jiems keliamų reikalavimų, ir neįvykdo licencijas išduodančios institucijos reikalavimo ištaisyti šiuos trūkumus; 4) licencijos prašytojas turi mokestinę nepriemoką Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, savivaldybių biudžetams ar fondams, į kuriuos mokamus mokesčius administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Valstybinė mokesčių inspekcija) (išskyrus atvejus, kai įmonei mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas), yra skolingas Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui. [...]; 5) licencijos prašytojui buvo panaikintas licencijos galiojimas šio Įstatymo 34 straipsnio 17 dalyje ir (ar) 19 dalies 4 punkte nustatytais atvejais (licencijos apskritai neišduodamos); 6) licencijų prašytojų vadovai yra buvę įmonių ar Europos juridinių asmenų ar jų filialų, kuriems buvo panaikintas licencijų galiojimas šio Įstatymo 34 straipsnio 17 dalyje ir (ar) 19 dalies 4 punkte nustatytais atvejais, vadovai ar kiti šio Įstatymo 34 straipsnio 17 dalyje nurodyti darbuotojai (licencijos apskritai neišduodamos); 7) licencijų prašytojams arba jų vadovams ar kitiems darbuotojams (jeigu jie veikė licencijos prašytojo vardu ar dėl jo interesų) yra įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis dėl baudmės skyrimo, įsiteisėjęs teismo nutarimas, nutartis, įsiteisėjęs atitinkamas muitinės, Valstybinės mokesčių inspekcijos, policijos, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos ar Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento nutarimas dėl nuobaudos skyrimo už alkoholio produktų kontrabandą, alkoholinių gėrimų be banderolių neteisėtą laikymą, gabenimą ar pardavimą, taip pat falsifikuotų alkoholio produktų pardavimą, gabenimą ar laikymą (licencijos apskritai neišduodamos); 8) licencijų prašytojų vadovai yra ar buvo įmonių ar Europos juridinių asmenų ar jų filialų, kuriuose nustatyta atvejų, kai Lietuvos Respublikoje buvo gaminami, parduodami ir (ar) laikomi, gabenami alkoholio produktai neturint Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka išduotos licencijos, vadovai (licencijos neišduodamos penkerius metus nuo šio pažeidimo nustatymo dienos); 9) jeigu teisės aktų nustatyta tvarka įmonei, Europos juridiniam asmeniui ar jo filialui neišduotas maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimas (ši nuostata netaikoma įmonėms, norinčioms įsigyti licencijas gaminti denatūruotą etilo alkoholį ir (ar) nemaistinius alkoholinius tirpalus su kvapiųjų medžiagų priedais arba verstis didmenine prekyba jais).“

18² straipsnis „Kiti atsisakymo išduoti licenciją atvejai“ – „3. Be šio Įstatymo 18¹ straipsnyje atvejų, licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais neišduodamos šiais atvejais: 1) licencijos prašytojui buvo panaikintas licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais galiojimas šio Įstatymo 34 straipsnio 19 dalies 1, 2 ir (ar) 5 punktuose nustatytais atvejais (licencijos neišduodamos vienus metus nuo anksčiau turėtos licencijos galiojimo panaikinimo dienos); 2) licencijos prašytojui buvo panaikintas licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais galiojimas šio Įstatymo 34 straipsnio 16, 18 dalyse ir (ar) 19 dalies 3 punkte nustatytais atvejais (licencija verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais toje prekybos vietoje, kurioje nustatytas pažeidimas, jį padariusiai įmonei, Europos juridiniam asmeniui ir jo filialui neišduodama vienus metus nuo anksčiau turėtos licencijos galiojimo panaikinimo dienos); 3) įmonė, Europos juridinis asmuo ar jo filialas, prekiaudami alkoholiniais gėrimais masiniuose renginiuose, parodose ir mugėse, pažeidė šio Įstatymo 18 straipsnio 4 dalies 3 punkto reikalavimą. Šiuo atveju vienus metus nuo pažeidimo nustatymo

dienos neišduodama vienkartinė licencija verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais masiniuose renginiuose, parodose ir mugėse, rengiamuose toje savivaldybėje, kurioje nustatytas pažeidimas; 4) įmonė nevykdo įsipareigojimų muitinei (taikoma įmonėms, norinčioms įsigyti licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais neapmuitinamose parduotuvėse); 5) kai savivaldybės taryba, atsižvelgdama į prekybos alkoholiniais gėrimais vietą, gyventojų, bendrijų, bendruomenių ar jų atstovų, visuomeninių organizacijų ar kitų institucijų raštu pareikštą nuomonę, policijos komisariatų pasiūlymus, priima motyvuotą sprendimą neišduoti licencijos.“

11. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-05-20 nutarimu Nr. 618 patvirtintų Didmeninės ir mažmeninės prekybos alkoholio produktais licencijavimo taisyklių:

7 punktas – „[...] savivaldybės vykdomoji institucija [...] nustato, ar įmonė, pateikusi paraišką gauti licenciją, neturi mokestinės nepriemokos Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui arba savivaldybių biudžetams ir fondams, į kuriuos mokamus mokesčius administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija [...], nėra skolinga Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui, ar vykdo įsipareigojimus muitinei [...], ar negauta šių taisyklių 49 punkte nurodytų valstybinės priežiūros ir teisėsaugos institucijų pranešimų, nustatytų šių taisyklių 50 punkte, taip pat ar įmonei išduotas maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimas [...]. [...] patikrina įmonės, pateikusios paraišką gauti licenciją, registravimo faktą patvirtinančius ir kitus jos registravimo duomenis Juridinių asmenų registro tvarkytojo interneto svetainėje.“

19 punktas – „Įmonė, norinti įsigyti licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, raštu ar elektroninėmis priemonėmis per atstumą, tiesiogiai arba per kontaktinį centrą savivaldybės vykdomajai institucijai pateikia: 19.1. motyvuotą paraišką, [...]; 19.2. daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrijos susirinkimo (valdybos) arba, jeigu ši bendrija neįsteigta ar bendrija valdo daugiau kaip vieną daugiabutį gyvenamąjį namą, gyvenamojo namo patalpų savininkų ir neprivatizuotų butų nuomininkų daugumos sutikimą (kuriame ji pasirašę asmenys gali nurodyti prekybos alkoholiniais gėrimais laiką), jeigu alkoholiniais gėrimais bus prekiaujama gyvenamajame name, [...]; 19.3. kitus papildomus dokumentus, nurodytus savivaldybės tarybos patvirtintame licencijų išdavimo tvarkos apraše.“

Tyrimo išvados

12. Išanalizavus pirmiau nurodytą teisinį reglamentavimą (pažymos 8–11 punktai) ir atsižvelgus į šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 2, 6 ir 7 punktai), darytinos toliau išdėstytos išvados.

Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 9 dalyje nurodyta (pažymos 10 punktas), kad savivaldybių tarybos, atsižvelgdamos į gyventojų raštu pareikštą nuomonę, turi teisę neišduoti licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais. Taigi įstatymų leidėjas savivaldybių taryboms suteikė teisę, gavus iš atitinkamų subjektų informaciją, priimti sprendimus neišduoti licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais. Pateikta informacija dar nėra besąlyginis pagrindas savivaldybių taryboms priimti sprendimą atsisakyti išduoti licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais. Tai ne imperatyvi norma, o įstatymų leidėjo suteikta savivaldybės diskrecija, todėl kiekvieną atskirą atvejį savivaldybės tarybos turi nagrinėti individualiai.

Tyrimo metu nustatyta, kad Savivaldybės administracija, kuri 2013-07-16 gavo iš UAB „A“ paraišką (kartu su reikalingais dokumentais) licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais gauti, atsižvelgė tiek į gyventojų 2013-06-17 prašymą neišduoti licencijos, tiek į tai, kad gyventojų 2013-07-16 sutikimo dokumente buvo pasirašę tie patys patalpų savininkai, kurie 2013-06-17 prašė neišduoti licencijos, ir, vadovaudamasi Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 9 dalimi, 2013-07-19 kreipėsi į Savivaldybės tarybos kolegiją, prašydama priimti sprendimą šiuo klausimu (pažymos 6.3 papunktis).

Pažymėtina, kad, pagal Alkoholio kontrolės įstatymo 18² straipsnio 3 dalies 5 punktą (pažymos 10 punktas), licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais

neišduodamos, kai savivaldybės taryba, atsižvelgdama į prekybos alkoholiniais gėrimais vietą, gyventojų, bendrųjų, bendruomenių ar jų atstovų, visuomeninių organizacijų ar kitų institucijų raštu pareikštą nuomonę, policijos komisariatų pasiūlymus, priima motyvuotą sprendimą neišduoti licencijos. Šiuo konkrečiu atveju Savivaldybės tarybos kolegija 2013-07-23 posėdyje nusprendė leisti išduoti UAB „A“ licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais. Pažymėtina, kad pagal Seimo kontrolierių įstatyme Seimo kontrolieriams suteiktą kompetenciją, Seimo kontrolieriai negali vertinti savivaldybių tarybų veiklos (pažymos 8 punktas), todėl nagrinėjamu atveju Seimo kontrolierius nevertina Savivaldybės tarybos kolegijos 2013-07-23 priimto sprendimo (pažymos 6.4 ir 6.8 punktai) neprieštarauti išduoti UAB „A“ licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais pagrindų ir jo pagrįstumo bei teisėtumo.

Tačiau tyrimo metu nustatyta, kad 2013-07-23, 2013-07-24 ir 2013-07-25 Savivaldybės administracijoje buvo gauti dalies gyventojų rašytiniai prašymai „neįskaityti jų parašų“, motyvuojant tuo, kad jie nesirašė 2013-07-16 susitikime (pažymos 2.5 ir 6.7 papunkčiai). Taigi Savivaldybės administracija turėjo pareigą, vadovaujantis Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 9 dalimi, iš naujo kreiptis į Savivaldybės tarybą, kad ši, turėdama teisę, atsižvelgiant į gyventojų raštu pareikštą nuomonę, neišduoti licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, vėl spręstų šį klausimą, tačiau to Savivaldybės administracija nepadarė. Pažymėtina, jog negalima sutikti su Savivaldybės administracijos paaiškinimu Seimo kontrolieriui, kad „Įstatyme nei Taisyklėse nėra nurodyta, kaip turi elgtis savivaldybės vykdomoji institucija, gavusi tokius prašymus laikyti negaliojančiais gyventojų parašus“, arba kad „gyventojų 2013-07-23, 2013-07-24 ir 2013-07-25 prašymai neįskaityti jų parašų negalėjo būti laikomi teisėtu pagrindu neišduoti licencijos UAB „A“. Kaip jau buvo nurodyta pirmiau, teisė, atsižvelgiant į gyventojų raštu pareikštą nuomonę, neišduoti licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais įstatymo leidėjo suteikta būtent savivaldybių taryboms.

Tyrimo metu nustatyta, kad Savivaldybės administracijos direktorius, atsižvelgęs į Savivaldybės tarybos kolegijos 2013-07-23 posėdžio metu priimtą sprendimą neprieštarauti išduoti UAB „A“ licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, 2013-07-25 įsakymu Nr. A-2176 „Dėl licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo UAB „A“ išdavė licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais (pažymos 6.8 papunktis).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Seimo kontrolieriui kyla pagrįstų abejonių, ar Savivaldybės administracijos direktoriui priimant 2013-07-25 įsakymą Nr. 17-2176 „Dėl licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo UAB „A“ išduoti licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais buvo laikytasi teisės aktų nustatytos tvarkos, kadangi nebuvo tinkamai reaguota gavus dalies gyventojų 2013-07-23, 2013-07-24 ir 2013-07-25 rašytinius prašymus „neįskaityti jų parašų“, motyvuojant tuo, kad jie nesirašė 2013-07-16 susitikime. Būtent dėl šios priežasties kyla pagrįstų abejonių, ar buvo viena iš įstatymų įtvirtintų sąlygų licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išduoti – daugiabučio namo patalpų savininkų daugumos sutikimas. Šią abejonę sustiprina ir tai, kad Savivaldybės administracijos Teisės skyriaus vedėja J. Baltaduonytė Savivaldybės administracijos direktoriaus 2013-07-25 įsakyme Nr. 17-2176 „Dėl licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo UAB „A“ dokumente įrašė, kad nėra daugiabučio namo patalpų savininkų daugumos sutikimo, o su šia pastaba sutiko ir Licencijų ir paslaugų skyriaus vedėjo pavaduotoja S. Šėlienė (pažymos 2.6 ir 6.10 papunkčiai).

Seimo kontrolierius, apibendrinęs tyrimo išvadas, konstatuoja, kad pareiškėjos skundas dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), išdavus UAB „A“ licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais daugiabučiame gyvenamajame name, pripažintinas pagrįstu, ir daro išvadą, jog tikslinga Savivaldybei siūlyti iš naujo spręsti šį klausimą, laikantis teisės aktų nustatytos tvarkos.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundą pripažinti pagrįstu.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

14. Vadovaudamasis Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 punktu, Seimo kontrolierius rekomenduoja Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriui Dainiui Ratkeliui atsižvelgti į pažymoje išdėstytas pastabas (ypač 12 punkte) dėl Savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo), išdavus UAB „A“ licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais daugiabučiame gyvenamajame name, esančiame ..., ir iš naujo spręsti šį klausimą, laikantis teisės aktų nustatytos tvarkos.

15. Vadovaudamasis Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalimi, prašyčiau šią rekomendaciją išnagrinėti bei apie jos nagrinėjimo rezultatus informuoti Seimo kontrolierių (pateikiant patvirtinančius dokumentus) ir pareiškėją iki 2014-04-01.

Seimo kontrolierius

Raimondas Šukys